

เทศน์เช้า วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนฺสฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราฟังธรรมะดีกว่าเนาะ ตั้งใจฟังธรรมะ ธรรมะคือสัจธรรม สัจธรรมคือความจริงอันประเสริฐ ความจริงอันประเสริฐที่เราแสวงหากันอยู่นี้ไง เราเกิดนี่เป็นจริงนะ จริงตามสมมุติ สิ่งมีชีวิตนี่เป็นความจริง คุณตี สัตว์เดรัจฉานมันก็เป็นความจริงของมัน แต่มันเป็นชั่วคราวๆ ทั้งนั้นนะ ชีวิตของเราจริงตามสมมุติ แต่มันมีสัจจะ สัจจะความจริงอันหนึ่งที่เราแสวงหาอยู่นี้ไง ฉะนั้น แสวงหา ถ้าเรามีคุณธรรมในหัวใจ คนมันติดดิน ใจ คนติดดินทำงานที่ยิ่งใหญ่

เราบอกว่าคนติดดิน คนติดดินคือคนที่ประหยัดมัธยัสถ์ คนที่ไม่ฟังเพื่อห่อหิม คนเราถ้าเราฟังเพื่อห่อหิม เราทะเยอทะยานขึ้นไป มันเป็นความทุกข์ความยากนะ

แต่ถ้ามีหน้าที่การงาน เป้าหมายใจ เป้าหมายทุกคนมีทั้งนั้นนะ เป้าหมายเรายังใหญ่ เป้าหมายที่ยิ่งใหญ่แล้วหลังบ้านเรามันสะดวกสบาย หลังบ้านเราก็คือหัวใจของเราใจ หลังบ้านคือเรามันติดดิน ใจ หัวใจเรามันติดดิน มันไม่วิตกกังวลอะไรทั้งสิ้น ไม่ต้องมีสิ่งใดทั้งสิ้นเลย

คุณตี คุณคนจนผู้ยิ่งใหญ่ เรายกหลวงตาประจำ คนจนผู้ยิ่งใหญ่ มีบริวาร ๘ เท่านั้นนะ ช่วยชาติ คำชาติได้

เดี๋ยวนี้ละ มีบรูษผู้ยิ่งใหญ่ คุณในหลวงสิ เขาไปคูพิพิภณท์ ไปคูโต๊ะทำงานของท่านสิ โต๊ะทำงานของท่านมันมีอะไรละ พี่นๆ แต่ท่านติดดินของท่าน ท่านใช้ประหยัดมัธยัสถ์ สิ่งใดประหยัดมัธยัสถ์ของท่าน แต่ท่านทำผลงานทั่วโลกต้องค้อมก้มการวะ

นี่ไง ถ้าเราติดดิน คำว่า “ติดดิน” ขึ้นมาแล้วเราจะเป็นคนทุกข์คนจน...ไม่ใช่ คำว่า “ติดดิน” คือหัวใจมันไม่ห่อหิม หัวใจมันกลับมาเป็นผู้ทรงศีล ผู้ทรงศีล ศีลคือความปกติของใจ ถ้าใจมันปกติ มันธรรมดานะ คนเรามันประหยัดมัธยัสถ์ คนที่ประหยัดมัธยัสถ์ไม่ต้องฟุ่มเฟือย ไม่ต้องหาสิ่งใดเป็นภาระรุงรัง จะทำอะไรก็ทำสะดวกสบาย เพราะมันไม่คิดใจ

แต่เราฟุ่มเฟือย เรามีหัวโขน ทำอะไรก็ระลึกลับแต่หัวโขน คอยจับหัวโขนไว้มือหนึ่ง ทำงานมือเดียวใจ กลัวหัวโขนมันหลุด แต่ถ้าเราไม่มีหัวโขน คนเหมือนกัน คนเหมือนกัน สถานะเท่ากัน

ผู้ที่ติดดิน เราติดดินของเรา เราไม่ต้องทุกข์ต้องร้อน แล้วจะมาติดดินมันมาจากไหนละ มนุษย์เหมือนกัน เราไม่ต้องไปมองเขาหรือกว่าเขา โอ้โฮ! ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ เห่อเหิม นั่นคือเขาขาดสติแล้ว

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคำสั่งสุดท้ายนะ “ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด” ด้วยความไม่ประมาทเดินเล่อกับชีวิตใจ ไม่ประมาทเดินเล่อกับความเป็นอยู่ของเราใจ ไม่ประมาทเดินเล่อกับควบคุมดูแลหัวใจของเราใจ ไม่ให้กิเลสมันครอบครองหัวใจของเราใจ แล้วเวลาทำงาน ทำงานยิ่งใหญ่เลย เพราะอะไร เพราะหลังบ้านปิดสนิท หัวใจมันคง จะทำอะไรก็ทำได้ แล้วทำด้วยความภูมิอกภูมิใจ ทำแล้วไม่ต้องหวาดระแวงนะ

แต่ถ้าหัวใจมันว้าเหว่ หัวใจมันเหลวไหล หวาดระแวงไปหมด กลัวจะไม่ทัดเทียมเขา กลัวจะไม่เท่าเขา กลัวไปหมด แล้วทำงานมันจะรอบคอบไหม ทำงานไม่รอบคอบหรือ กะนั้น เราอยู่ติดดินนี่แหละ คำว่า “ติดดิน” มันต้องฝึกหัดของเรา ฝึกหัดที่ไหนละ ฝึกหัดกลับมาที่นี้ใจ

มนุษย์ การเกิดเป็นมนุษย์มีค่าอันประเสริฐ การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ อริยทรัพย์ ความเกิดมาเป็นเรา เรามีค่ามากแล้ว แต่เรามีค่ามาก แต่หัวใจของเรา เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อริยสังคัลจะความจริงใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมชั้นมานะ ธรรมะอันนั้นอยู่ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้ววางธรรมวินัยนี้ไว้ วางธรรมวินัยนี้ไว้แล้วเราก็ไปศึกษา ศึกษาด้วยความว้าเหว่ ศึกษาด้วยความหวาดระแวง เราก็กลัวจะไม่รู้ไม่เห็น ก็จับยึดเข้ามาในใจของเราทั้งหมดเลย มันเป็นของข้างนอกทั้งนั้นเลย ความจริงของเราไม่เกิดขึ้นมาสักชิ้นหนึ่ง

เวลามันเกิดขึ้นมาสักชิ้นหนึ่ง เวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สาธุ ในบรรดาสัตว์สองเท้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด ในคนที่มีคุณธรรมในหัวใจแล้วมันมีความสุข

เส้นทางชีวิตๆ เส้นทางชีวิตของคน เกิดจากความทุกข์ ปรารถนาความสุขทั้งนั้น แล้วความสุขจะไปหาที่ไหน ความสุขถ้าไปหาจากข้างนอก มันก็ตะครุบเงาทั้งนั้นนะ ความสุขถ้าจะหาในหัวใจของเรา เห็นไหม

ถ้าในหัวใจของเรามีศีลมีธรรม มีศีลไม่เบียดเบียนเขา ไม่ลักของเขา ไม่หยิบฉวยของเขา ของใครตกหล่นเก็บไปกินเขาด้วย ของใคร เราทำคุณงามความดีของเราไป แล้วถ้าเป็นหน้าที่การงานของเรา เราทำหน้าที่การงานมันก็มีผลประโยชน์ตอบแทนทั้งนั้นนะ ผลตอบแทนนั้น ยิ่งทำมากเท่าไรนะ ผลตอบแทนที่มันมากขนาดไหนนะ เขาเอาไว้ให้เป็นประโยชน์กับโลกอีกต่างหาก

เราทำ เรามีอำนาจวาสนาบารมี เราทำสิ่งใดแล้วประสบความสำเร็จทั้งนั้น สิ่งที่เราประสบความสำเร็จ เราก็ประหยัดมัธยัสถ์ใช้ไหม เราก็ใช้แค่ปัจจัย ๔ เท่านั้นไง แล้วที่เหลือล่ะ ที่เหลือก็ประโยชน์กับโลกนี้ไง แล้วเราถืองานประโยชน์กับโลก ให้คนที่ขาดตกบกพร่องขึ้นมา

คนที่ขาดตกบกพร่องเขาคิดถึงเรานะ เขาคิดถึงว่า “โอ๊ย! เราขาดตกบกพร่อง เราเป็นคนทุกข์คนจนนะ มีคนที่มาดูแล” เขาคิดถึงน้ำใจ เขาคิดถึงคนคนนั้น เขาคิดถึงน้ำใจนะ

ไปไหนดูสายตาคคนที่มองสิ สายตาคคนที่มองด้วยความนุ่มนวล สายตาคคนที่มองด้วยความเคารพบูชา กับสายตาดตรงข้าม สายตาดตรงข้ามสายตาเขี้ยวบี๊ดเลย มันจะกินเลือดกินเนื้อนะ ปากหวาน แต่มันจะกินเลือดกินเนื้ออยู่นั้น เห็นไหม ด้วยสายตานั่นนะ

แต่ถ้าเราหาสิ่งใดมาเพื่อประโยชน์กับเขาๆ ประโยชน์กับเขาตอนที่เราพอแล้วนะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น อย่าเบียดเบียนตน ถ้าเราเบียดเบียนตนนะ เราไม่มี เราพยายามจะแสวงหา

แสวงหามาก็ใช่ เราต้องแสวงหาทั้งนั้นนะ คุณสิ เวลาบวชเป็นพระๆ เติบงกรรม นั่งสมาธิภาวนาแสนทุกข์แสนยาก แสนทุกข์แสนยากนะ เวลาเอาหัวใจของเราไว้ในอำนาจของเราไป จะทำ ความสงบของใจเข้ามา เติบงกรรม นั่งสมาธิภาวนา แล้วถ้ามันไม่อยู่ เราจะทำอย่างไรๆ

หัวใจมันรักชยาก หัวใจดูแลได้ยาก ดูแลได้ยากเพราะอะไร ดูแลได้ยากก็ด้วยอำนาจวาสนาบารมี พันธุกรรมของจิตใจ คนที่มีอำนาจวาสนา ผู้ที่ขีปปาภิญญาฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่เดียวเป็นพระอรหันต์ไปเลย

ไอ้เราปากเปียกปากแฉะ เรามีศรัทธามีความเชื่อนะ เราต้องจำ เราต้องบ่นได้เลย เราต้องบ่นทั้งนั้นนะ แล้วต้องบ่นไว้ทำไมล่ะ ต้องบ่นด้วยความรู้ของเราหรือ ต้องบ่นขึ้นมาแล้วสลดสังเวชใหม่ สลดสังเวชในชีวิตของเราใหม่ ชีวิตของเราทำไมมันทุกข์มันยากขนาดนี้ ชีวิตเราทำไมไม่เห็นสังขารตามความเป็นจริงอย่างนั้น เราต้องบ่นมาๆ

ต้องบ่นมาเป็นแนวทางที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชี้ทางไว้ นี่ไง ทางอันเอก มัคโคใจ แล้วถ้าเป็นความจริงๆ ความจริงเราก็ต้องประพฤติปฏิบัติขึ้นมาไง ที่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาถ้ามาคัดแปลงตัวเรานี่ไง ที่เราคัดแปลงตน ที่เราพยายามชวนขวยมาวัดมาวาณีไง มาวัดมาวาให้มันเข้ามาใกล้ซิด ให้มาฟังธรรมๆ ใจ

การฟังธรรม สิ่งที่อานิสงส์ของการฟังธรรม สิ่งที่ไม่เคยได้ยินได้ฟัง สิ่งที่ได้ยินได้ฟังแล้วก็ตอกย้ำๆ ตอกย้ำมัน เวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องจำๆ ต้องจำมา แล้วพฤติกรรมมันเป็นอย่างนั้นใหม่

นี่ก็เหมือนกัน ฟังธรรมๆ ตอกย้ำหัวใจๆ แล้วถ้ามันจะไปแก้ไขความหลงเลงสัย “ไม่จริงๆ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไม่จริงๆ คนจะรำจะรวยต้องขยันหมั่นเพียร ต้องชวนขวย ต้องทำไม่จริงๆ” แล้วเราประพฤติปฏิบัติแล้วมันจริงใหม่ล่ะ

ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด เวลาถึงจริงๆ แล้วในโลงนั้นนะ เวลาจริงขึ้นมาแล้วสัปเหร่อมันเอาไปเผาหุ่นนะ เวลาจริงขึ้นมาแล้วไม่มีใครเอาไว้ในบ้านเลย ไอ้ที่ว่ารักๆ เขาเก็บไว้มันเหม็น เขาเอาไปวัดไปวาทั้งนั้นนะ นี่ไง เวลามันจริงขึ้นมาแล้วคอดอกใจ เวลาจริงขึ้นมา จริงขึ้นมาต่อเมื่อหมดโอกาสแล้วไง

แต่มันจริงของมันอยู่แล้ว แต่หัวใจของเรา ไอ้กิเลสค้นหาความทะยานอยากมันคิดไปอีกอย่างหนึ่งไง นี่ไง ที่หัวใจมันรักษายาก รักษาอย่างนี้ไง

แต่ถ้ามันรักษาง่าย บางคนรักษาง่าย เกิดมาเป็นคนคิบบคนดี คิดแต่เรื่องดีๆ ทั้งนั้นนะ คิดแต่เรื่องดีๆ มันก็ต้องมีสติปัญญาละ คิดแต่เรื่องดีๆ แล้ว คิดว่าทำอะไรจะประสบความสำเร็จ ความคิดดีๆ นั้นเป็นเรื่องภายในหัวใจของเรา แต่อ่านจาวาสนา การกระทำ ปัญหาสังคม คนคิดดีๆ ก็คนโดนรังแกใจ โดนรังแกกว่าคนไม่มีปัญญาไง ไอ้คนที่คิดไม่ทันคนนะ

ทัน เขาทันกิเลสของเขาด้วย เขาทันความคิดของเขาด้วย แต่โอกาสที่เขาจะกระทำในสังคม มันไม่มี ถ้าเขาไม่มีขึ้นมา มันก็ไม่มีโอกาสเหมือนกัน

นี่ไง ภายนอก ภายใน คนเรานี้ทั้งนอกทั้งใน นี่ไง เวลาหลวงปู่มันท่านชมหลวงตา หลวงตาดี ทั้งนอกทั้งใน

นอก นอกก็พฤติกรรม มารยาท วินัย เรื่องโลก ความเป็นอยู่นี้เรื่องโลก นี่ข้างนอก

ข้างใน ข้างในคือหัวใจที่ผ่องแผ้ว หัวใจที่เป็นธรรมๆ เวลาหลวงตาท่านพูดไป เวลาจะคิดถึง ไตมันก็ต้องแบกขอนไม้ๆ

คำว่า “แบกขอนไม้” ขอนไม้มันหนักขนาดไหน คุณสิ พวกโบไม้มันเบาๆ มันก็ปลิวไปตาม กระแสลม ขอนไม้มันหนัก กว่ามันจะยกขึ้นมา นี่ก็เหมือนกัน เวลาจะคิดเหมือนขอนไม้ ขอนไม้เพราะอะไร ขอนไม้เพราะจิตใจท่านเหนือใจ ธรรมเหนือโลกใจเหนือธาตุ ๔ และขันธ ๕

ขันธ ๕ มันแสดงตัว ขันธ ๕ คุณสิ เวลาหิวกระหายมันก็แสดง มันก็ต้องการความอยากทั้งนั้น นะ ขันธ ๕ แต่มันไม่ใช่จิต จิตของมันเพราะอะไร เพราะจิตมันต้องอาศัยธาตุ ๔ และขันธ ๕ ใจ แล้วเวลา จะเสวย เวลาจะนึกจะคิดเหมือนกับแบกที่นอนซุง แบกที่นอนซุงก็พร้อม ท่านมีสติมาพร้อม ความคิดๆ ที่มัน มา มันพร้อม นี่เวลาข้างในมันดี มันดีชัดเจนขนาดนั้น เวลาดีชัดเจนขนาดนั้น

เวลามันกรรมของสัตว์นะ สัตว์ จ้าจี้จ้ำไชบอกมันขนาดไหนมันก็ไม่ฟัง ถ้ามันไม่ฟังขึ้นมา กรรม ของสัตว์ๆ นี่ไง เวลามันกรรมของสัตว์ นั้นมันเวรกรรมของเขา จ้าจี้จ้ำไชแล้วเขาไม่สนใจ มันก็เรื่องของ เขา

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ขนาดนั้น ท่านเห็นเลยนะ แม้แต่สังขารที่แสดงออกมามันเพชรนิลจินดาทั้งนั้นนะ แต่ก็ได้พลอยๆ มันไม่รู้จัก ฟังธรรมไม่เป็น คนฟังธรรมไม่เป็น ฟังธรรมเอาบุญ โนม คัสสะๆ พนมมือแป้เลยนะ พอเอวัง อู้อู้อู! บุญเต็มเลย มันนั่งสัปหงกไม่รู้เรื่อง

แต่เวลาฟังธรรมนะ เวลาที่มันเข้าไปในหัวใจนะ เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอก กิเลสมันอยู่จิตได้ สำนึกนั้น เวลาแสดงธรรม ลูกศรแห่งธรรมปักเข้าไปในกลางหัวใจ พอปักเข้าไปกลางหัวใจนะ ขนลุก ขนพอง เวลาพูดถึงความสะเทือนใจ น้ำหูน้ำตาไหลนะ คนฟังธรรมๆ ถ้าฟังธรรมเป็นมันฟังอย่างนั้นไง

ฟังเอาเหตุผลอะไร ฟังให้มันถอดถอนใจ ไอ้จี้เกียดตัดหาความทะยานอยากในหัวใจของเราให้มัน
สำรอกให้มันคายออกมา ถ้ามันคายออกมา นี่เวลาถ้ามันคิดทั้งภายใน ศีลภายในถ้ามันเป็นความจริงๆ

คนเราเกิดมาเกลียดความทุกข์ บรรณาความสุขทั้งนั้นนะ ที่นี้ความทุกข์ความยาก ความทุกข์
คนที่สติปัญญา คนทำงานมันไม่ต้องออกแรงหรือ คนทำงานมันต้องใช้สมอง ทำงานต้องใช้สมองทั้งนั้น
นะ มันเป็นความทุกข์ใหม่ แต่ความทุกข์เพราะว่านี่มันเป็นบุญกุศล นี่เป็นคุณงามความดีใจ นี่เป็นหน้าที่
ของเราใจ เราเกิดเป็นมนุษย์ไม่เสียชาติเกิดใจ มนุษย์ผู้ยิ่งใหญ่ใจ มนุษย์ที่ทำการเพื่อประโยชน์กับสังคมใจ

มนุษย์ทำการเพื่อประโยชน์ เห็นไหม ท่านอยู่ของท่านนะ คูในหลวง ไปดูโต๊ะทำงาน โอโฮ! ใคร
ไปเห็นแล้วน้ำตาไหล นี่กว่ามันจะวิจิตรพิสดารขนาดไหน มันก็เหมือนโต๊ะเสมียนชาวบ้านนั่นแหละ
แล้วของใช้ไม้สอย เรื่องเสมียน เรื่องหน้าที่การงานของเขา นั่นเขาทำตามตำแหน่งของเขาละ นี่มันมี
ทั้งนั้นนะ อยากเอาอะไรก็ได้ ต้องการอะไรก็ได้ คือมันมีโอกาสทำทั้งนั้นนะ แต่ไม่ทำนี่สิ แล้วทำแบบโลก
ที่เขานึกไม่ถึงใจ

แล้วเวลาทำขึ้นมาด้วยอำนาจวาสนาบารมี เวลาทำขึ้นมา ทำเพื่อประโยชน์กับคนที่ไม่รู้จักเลย
ประโยชน์กับสังคม ไม่ใช่ประโยชน์กับใครทั้งสิ้นเลย ไม่เจาะจงบุคคลใดๆ ทั้งสิ้นเลย ทำเพื่อโลก
ทั้งหมดเลย นี่ใจ ไม่ได้เจาะจงทำเพื่อกลุ่มนี้ที่ฉันพอใจ กลุ่มนั้นที่ฉันไม่พอใจ ไม่มีเลย ทำเสมอภาคกัน
หมดเลย

นี่ใจ ถ้ามันเป็นจริง ทุกคน เส้นทางของชีวิตเราจะเลือกเดิน ถ้าหัวใจที่ยิ่งใหญ่มันทำได้ทั้งนั้น
นะ ถ้าหัวใจมันคับแคบ หัวใจคับแคบก็พยายามจะฝีกกัน ที่นี้พอฝีกกัน เวลาไปวัดไปวา มันก็เท่านั้นนะ
เพราะมันเป็นที่สาธารณะ เวลาคนมา วุฒิภาวะของคนมันแตกต่างกันหลากหลาย ความรู้สึกนึกคิดของคนก็
แตกต่างกันหลากหลาย ความแตกต่างหลากหลายนั้น ประเพณีวัฒนธรรม วัฒนธรรมขัดเกลา ขัดเกลาให้
คนน้อมนำไปทางที่ดี

เขาจะไม่มีความเข้าใจเลย แต่เข้าไปแล้วสังคมเขาพาทำๆ เขาก็เดินตามไป แต่เขายังไม่มี
สติปัญญาเข้ามา ถ้าวัดไหนที่เขาศึกษาแล้วเขารู้ขึ้นมาละ เขาเห็นคุณค่าของมันนะ เขาทำด้วยน้ำใจของ
เขาละ เขาทำด้วยจิตใต้สำนึกของเขา มันจะสะท้อนหัวใจเลย นี่ใจ ระดับของท่านๆ ท่านเกิดจากเจตนา

คุณที่เจตนา อู้อู! เขาสาธุนะ เขาเทิดไถ่ศิรชนะ เขาอธิษฐานของเขา เขามั่นหมายของเขา ใ้อ
บางคนสักแต่จะทำ โยนเอาๆ เลย ปาทิ้งด้วย ใ้อนั่นเวลาบอกทำบุญทิ้งเหวๆ กิริยาปาทิ้งมันเป็นกิริยา
ทำบุญทิ้งเหว หัวใจมันไม่คิดไม่ข้อง มันทิ้งเหวมาจากหัวใจใจ ทำแล้วไม่คิดไม่ข้องใดๆ ทั้งสิ้น เราทำ
เพื่อความสะอาดบริสุทธิ์ใจ

ปฏิภาทก สิ่งที่เราแสวงหานี้บริสุทธิ์ ขณะที่ให้ ให้ด้วยความบริสุทธิ์ ให้แล้วชื่นใจ จบ ผู้รับ รับ
ด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ รับแล้วใช้ประโยชน์เต็มที่ เวลาทำเสร็จแล้วจบกระบวนการ นี้ปฏิภาทก บุญ
กุศลเกิดตรงนี้ใจ

แล้วเราก้ไปคิดกัน “สังฆทานๆ”

สังฆทานมันเป็นเพราะเทวดามาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ควรทำบุญที่ไหน” แล้ว
มาถามศาสดา

“ทำบุญที่เธอพอใจนะ” เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้เท่าทันกิเลสใน
ใจของสัตว์โลก วันนี้คิดจะทำบุญ คินนี้มันคิดแล้ว ไม่เอา พรุ่งนี้เข้ามันเอาไปซ่อนเลยนี่ใจ หัวใจ กิเลสมัน
ร้ายกาจนัก ความตระหนี่ถี่เหนียว ความยึดมั่นถือมั่นของเรา แล้วของเรานี้ละ น้ำพักน้ำแรงที่เราหามา
แล้วเราจะเสียสละง่ายๆ ได้อย่างไร

สิ่งนี้ “เธอควรทำบุญที่ไหน”

“ควรทำบุญที่เธอพอใจ” พออยากทำ ทำเลย ไม่ให้กิเลสมันต่อต้าน ไม่ให้กิเลสมันคอยดล
หลัง พอทำเสร็จแล้ว ถ้าจะเอามรรคเอาผลละ เอาสิ่งที่ทำแล้วได้มากได้น้อยละ

อันนี้มันอยู่ที่เนื่อนาบุญของโลกแล้ว เนื่อนาที่ตีมันก็ให้ผลตอบแทนที่ดีใช่ไหม ถ้าเนื่อนาที่ไม่ดี
มันก็ให้ผลตอบแทนที่น้อยใช่ไหม แล้วท่านก็โล้มา แล้วสุดท้ายแล้วตั้งแต่โสคาบัน สกิทาคามี
อนาคามีขึ้นมาจนถึงพระอรหันต์ ถึงศาสดา แล้วถ้าหมด หมดคือหมดโอกาสใช่ไหม เวลาพระที่ดีหมด
ไป ท่านถึงบอกให้ทำสังฆทาน ทำกับสงฆ์ ทำกับสาธุชนะใจ สิ่งที่ทำกับสาธุชนะ เราก้ทำสาธุชนะ ที่
นี้ก็เอามาได้มาแย้งกัน นั่นสังฆทาน นี้สังฆทาน

สังฆทานคือความตั้งใจเรานี้แหละ จิตใจถ้าอยากเป็นสังฆทานแล้ว จบแล้ว เป็นสังฆทานสังฆทานแล้วไม่ต้องมีพิธีกรรมว่าเอ็งถูกเอ็งผิด ไอนั้นพอมีรูปแบบขึ้นมามันก็คอยทิ่มคอยตำกันทั้งนั้นนะ

แต่ถ้ามันเป็นจริงๆ ขึ้นมา เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นจริงขึ้นมา ทำบุญร้อยพันพัน ทำสังฆทานร้อยพันพันหนไม่เท่ากับถือศีลบริสุทธิหนหนึ่ง ถือศีลบริสุทธิร้อยพันพันหนไม่เท่ากับทำสัมมาสมาธิขึ้นมาหนหนึ่ง สัมมาสมาธิร้อยพันพันหนไม่เท่ากับเกิดภวานามยปัญญาขึ้นมาหนหนึ่ง ภวานามยปัญญา ปัญญาที่ชำระล้างกิเลส นี่ไง ถ้าเป็นจริง ผู้ฉลาดมันฉลาดที่นี้ไง

แล้วถ้าทำบุญร้อยพันพันหน แล้วนั่งภาวนา แล้วเรมานั่งทำความสงบของใจขึ้นมา เราไม่มีปัจจัยเครื่องอาศัยที่จะไปเสียสละอย่างไร เรามีน้ำใจของเราละ เราก็นั่งขัดสมาธิเลย หายใจเข้านี่ก็พุท หายใจออกนี่ก็โธ นี่ไง เขาทำบุญร้อยพันพันหน เรานั่งสมาธิของเราแล้วถวาย เอร่าร่างกาย เอาความขี้เกียจที่คร้านถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย เรากราบถวายบังคมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย นั่งสมาธิถวายเลย ทำไมจะไม่ได้อะไรตรงไหน ถ้าได้อะไรตรงนี้บ๊ีบ มันก็ไปตัดไอ้ความน้อยเนื้อต่ำใจที่บอกเราไม่มีปัญญาทำเหมือนเขา

เราเป็นคนใหม่ เป็น เรามีร่างกายจิตใจใหม่ มี แล้วเรานั่งสมาธิได้ใหม่ ได้ แต่มันไม่เคยนั่ง มันไม่กล้า มันอยากจะทำบุญแข่งขันกับชาวบ้านเขา

แต่ถ้ามันภาวนาๆ ใจ ภาวนาให้ธรรมเป็นทาน ให้ธรรมเป็นทานประเสริฐที่สุด ให้ธรรมเป็นทาน กำลังให้อยู่นี้ ให้ธรรมเป็นทานคือให้วิชาการ ให้ความรู้ ให้ความรู้คน ให้ความรู้มันฉลาดขึ้นมา พอฉลาดขึ้นมา ใครจะมาเสียมมาสอน ใครจะมาทิ่มมาตำ

มาทิ่มมาตำ โลกธรรม ๘ พอทิ่มตำ เห็นเลย คนนี้ประจบสอพลอ เพราะเขามาทิ่มมาตำแล้วไปเชื่อเขาใหม่ แต่ถ้ามันหลงไหล พอเขาชมหน่อย ลอยเลยนะ แต่ถ้าคนมีหลักกันนะ ใครมาพูดยกย่องสรรเสริญ ไอนี้ยู่เห้ย

สังคมาเขามีความสุข สังคมาเขามีความรักกัน มาถึงมาบอกคนนั้นไม่ใช่ออย่างนี้ คนนี้ไม่ดีอย่างนี้ คอยทิ่มคอยตำ นี่ไง ถ้ามันทิ่มมันตำอย่างนั้น ไ่่มันไป คนถ้ามีหลักมันก็จบใจ แต่ถ้าคนอยากจะลอยใจ ใครมายกย่องหน่อย ลอยเลยนะ นี่สังคมาแตกแยก เพราะว่าวุฒิกภาวะ จิตใจมันอ่อนแอ

ถ้าจิตใจมันเข้มแข็งขึ้นมา พูดถึงว่าถ้าเราคิดดี คนจะคิดดีได้มันต้องมีสติปัญญา คนที่ยิ่งใหญ่จะแสวงหาสิ่งใดก็ได้ ท่านใช้ชีวิตเรียบง่าย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บริหาร ๘ เท่านั้น ครูบาอาจารย์ของเราที่บริหาร ๘ เท่านั้น บุคคลที่ยิ่งใหญ่เขาอยู่กับปกติธรรมดาทั้งนั้นนะ แต่ผลงานของท่าน การกระทำของท่านยิ่งใหญ่จนเป็นที่เคารพบูชาของเราไง ถ้าเป็นที่เคารพบูชาเพราะมันไว้ใจใจความไว้ใจ

แล้วที่เราเรา เป็นสาวก สาวกะ เราก็พยายามฝึกฝน เราก็พยายามกระทำ เราก็จะไปทำหัวใจของเราไง ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็นตถาคตนะ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ที่มันโดนกิเลสตัดทอนความทะยานอยากครอบงำอยู่นี้ เราพยายามฝึกฝนขึ้นมา ให้พุทธโธ ให้พุทธะเบ่งบานขึ้นมากลางหัวใจ ดอกบัวบานกลางหัวใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ มันเป็นปัจจัยตัดัง เป็นสันติภูมิโก รู้ท่ามกลางหัวใจ ขึ้นบานกลางหัวใจ ชีวิตนี้มีค่า มีค่าอย่างนี้ เอวัง